

Assignatura	28746 Tecnologia Musical						
Professor	<i>Ballester Gibert, Jordi</i>						
Cicle	Segon	Quadrimestre	Primer	Crèdits	6	Tipus	Troncal
Horari	Teoria: Dimarts i Dijous 11:30 a 13:00					Grup	1
	Tutoria Integrada: Dimarts i Dijous 11:00 a 11:30						

CONTINGUT

Aproximació als instruments musicals, a la seva classificació, a les seves característiques i a la seva història.

OBJECTIUS

Conèixer els principals corrents d'estudi relacionats amb la organologia, així com els principals sistemes de classificació dels instruments musicals. Reconèixer els trets bàsics de les diferents famílies d'instruments, i situar-los en el seu context sociocultural i històric.

TEMARI

I- L'organologia i la classificació dels instruments musicals:

1. Concepte d'instrument musical.
2. Concepte i abast de l'organologia.
3. Concepte i finalitat de les classificacions d'instruments musicals.
4. Metodologies i sistemes de classificació.
5. Classificacions d'instruments a Occident. La classificació Hornbostel-Sachs.
6. Classificacions d'instruments no occidentals.

II- Els instruments musicals: característiques, entorn sociocultural i desenvolupament històric:

1. Els instruments a l'Edat Mitjana:
 - 1.1. Aeròfons
 - 1.2. Cordòfons
 - 1.3. Idiòfons
 - 1.4. Membranòfons
2. Els instruments al Renaixement:
 - 2.1. Aeròfons
 - 2.2. Cordòfons
 - 2.3. Idiòfons
 - 2.4. Membranòfons
3. Els instruments als segles XVII i XVIII:
 - 3.1. Aeròfons
 - 3.2. Cordòfons
 - 3.3. Idiòfons
 - 3.4. Membranòfons
4. Els instruments als segles XIX i XX:
 - 4.1. Aeròfons
 - 4.2. Cordòfons
 - 4.3. Idiòfons
 - 4.4. Membranòfons
 - 4.5. Electròfons

BIBLIOGRAFIA SUMÀRIA

(la bibliografia específica de cada tema serà tramesa al llarg del curs)

A- Classificació dels instruments musicals:

- HORNBOSTEL, E. M. von - SACHS C., "Classification of Musical Instruments" *The Galpin Society Journal* XIV (1961), p. 3-29. (traducció catalana de M. Antònia Juan:

61 2006/2007

Butlletí de la Societat Catalana de Musicologia III (1995), p. 97-117; i traducció castellana de la mateixa autora: *Nassarre* XIV/1 (1998), p. 365-387).

- KARTOMI, M. J., *On Concepts and Classifications of Musical Instruments* (Chicago & London: University of Chicago Press, 1990).

B- Els instruments musicals: característiques, entorn sociocultural i desenvolupament històric:

B1- Fonts:

- AGRICOLA, M., *Musica instrumentalis deudsch* (Wittenberg, 1528-29; 1545)[Hettreck, W. E. (trad. i ed.) *The Musica instrumentalis deudsch of Martin Agricola* (Cambridge: Cambridge University Press, 1994)].
- BAINES, A. C., "Fifteenth-century Instruments in Tinctoris's *De Inventione et Usu Musicae*" *The Galpin Society Journal* III (1950), p. 19-26.
- BONANI, F., *Antique Musical Instruments and Their Players* (New York: Dover, 1964) (reproducció de gravats del 1723).
- MERSENNE, M., *Harmonie Universelle* (Paris, 1636-37 /R. R. E. Chapman, La Haia: Martinus Nijhoff, 1957 / Facsímil, Paris: Centre National de la Recherche Scientifique, 1975).
- PAGE, C., "Fourteenth-century Instruments and Tunings: a Treatise by Jean Vaillant? (Berkeley Ms. 744)" *The Galpin Society Journal* XXXIII (1980), p. 17-35.
- PRAETORIUS, M., *Syntagma Musicum II: De Organographia* (Wolfenbüttel, 1618 / R. D. Z. Crookes; Oxford: Clarendon Press, 1986).
- ROBERT-TISSOT, M., "Johannes Aegidius de Zamora *Ars Musica*" *Corpus Scriptorum de Musica* XX (1974).
- VIRDUNG, S., *Musica Getutscht* (Bâle, 1551 /R. Kassel: Barenreiter, 1970).

B2- Obres generals sobre organologia, acústica i instruments musicals:

- BAINES, A. C., *Brass instruments. Their History and Development* (New York: Dover, 1976 / R. 1993).
- BAINES, A. C., *Historia de los instrumentos musicales* (Madrid: Taurus, 1988).
- BAINES, A. C., *The Oxford Companion to Musical Instruments* (Oxford: Oxford University Press, 1995).
- BAINES, A. C., *Woodwind instruments and Their History* (New York: Dover, 1967 / R. 1991).
- BALLESTER, J., *Els instruments musicals a la Corona d'Aragó (1350-1500): Els cordòfons* (Sant Cugat del Vallès: Els Llibres de la Frontera, 2000).
- BENADE, A. H., *Fundamentals of Musical Acoustics* (New York: Dover, 1976 /R. 1990).
- CALVO-MANZANO, A., *Acústica físico-musical* (Madrid: Real Musical, 1991).
- DONINGTON, R., *La música y sus instrumentos* (Madrid: Alianza, 1982 /R.1986).
- FERNÁNDEZ DE LA GÁNDARA, G. - LORENTE, M., *Acústica musical* (Madrid: ICCMU, 1996).
- MAIDEU, J., *Instruments musicals* (Vic: Eumo, 1995).
- MUNROW, D., *Instruments of the Middle Ages and Renaissance* (Oxford: Oxford University Press, 1976).
- PEDRELL, F., *Emporio científico e histórico de organografía musical antigua española* (Barcelona: Imp. Juan Gili, 1901).
- REMNANT, M., *Historia de los instrumentos musicales* (Barcelona: De. Robinbook - MaNonTropo, 2002)
- SACHS, C., *The History of Musical Instruments* (New York: Norton, 1940) [versió castellana: *Historia universal de los instrumentos musicales* (Buenos Aires: Centurión, 1947)].
- TRANCHEFORT, F.-R., *Los instrumentos musicales en el mundo* (Madrid: Alianza, 1985 / R. 1994).

C- Diccionaris:

- *The New Grove Dictionary of Music and Musicians* (London, 1980) i *The New Grove Dictionary of Musical Instruments* (London, 1985).

62 2006/2007

- ANDRÉS, R., *Diccionario de instrumentos musicales. De Píndaro a J.S. Bach* (Barcelona: Bibliograf, 1995).
- MAERSCH, K. - ROHDE, U. - SEIFFERT, O. - SINGER, U., *Atlas de los instrumentos musicales* (Madrid: Alianza, 1994).

D- Revistes:

- *Acta Organologica*
- *The Galpin Society Journal*
- *Musique - Images - Instruments*

AVALUACIÓ DEL CURS

Lectura i ressenya de dos llibres, lectures de textos i exercicis a classe i a casa al llarg del curs (20% de la nota final). Examen final (80% de la nota final).

TUTORIA INTEGRADA

Els alumnes disposaran del temps dedicat a la tutoria per comentar i desenvolupar els exercicis que es proposin a classe al llarg del curs.

Altres llibres que es troben a la Biblioteca d'Humanitats i que són susceptibles de ser escollits com a segona lectura del curs per ser recensionats

- AUDSLEY, G. A., *The art of organ building* (2 vols) (New York: Dover)
- ARTIGUES, A., - MOREY, J., *Repertori i construcció dels instruments de la Colla de Xeremiers catalans a Mallorca* (Palma: Universitat de les Illes Balears, 1989).
- BACHMANN, W., *The origins of bowing* (Oxford: Oxford University Press, 1969).
- CARROLL, P., *Baroque wind instruments* (Aldershot: Ashgate, 1997).
- EHRLICH, C., *The piano: A History* (Oxford: Oxford University Press, 1995).
- HERBERT, T. - WALLACE J. (ed), *The Cambridge companion to Brass instruments* (Cambridge: Cambridge University Press).
- INGHAM, R. (ed), *The Cambridge companion to the Saxophone* (Cambridge: Cambridge University Press).
- LAMAÑA, J. M., "Los instrumentos en la música de la época del barroco" *Miscellanea Barcinonensia* XLIII (1976), p. 59-100; XLVI (1977), p. 7-52; XLVII (1977), p. 7-53; XLVIII (1977), p. 7-52.
- LAMAÑA, J. M., "Los instrumentos musicales en la España Medieval", *Miscellanea Barcinonensia* XXXIII (1972), p. 59-85; XXXV (1973), p. 41-72.
- LAMAÑA, J. M., "Los instrumentos musicales en la España Renacentista" *Miscellanea Barcinonensia* XXXVIII (1974); XXXIX (1974), p. 67-117; XL (1975), p. 7-57.
- LAWSON, C. (ed), *The Cambridge companion to the Clarinet* (Cambridge: Cambridge University Press).
- MANNING, P., *Electronic and computer music* (Oxford: Clarendon Press, 1995).
- MAY, E. - et alii, *Musics of Many Cultures* (Berkeley & Los Angeles: University of California Press, 1983).
- REMNANT, M., *English bowed instruments from Anglo-Saxon to Tudor times* (Oxford: Oxford University Press, 1986).
- REY, J. J. - NAVARRO, A., *Los instrumentos de púa en España. Bandurria, cítola y "laúdes españoles"* (Madrid: Alianza, 1993).
- ROWLAND, D. (ed), *The Cambridge companion to the Piano* (Cambridge: Cambridge University Press).
- SCHAEFFNER, A., *Origine des instruments de musique* (Paris: Editions EHESS, 1994)
- SOLUM, J., *The early flute* (Oxford: Oxford University Press, 1995).
- SPARKS, P., *The classical mandolin* (Oxford: Clarendon Press, 1995).
- SPARKS, P. - TYLER, J., *The early mandolin* (Oxford: Clarendon Press, 1982).
- STOWELL, R. (ed), *The Cambridge companion to the Violin* (Cambridge: Cambridge University Press).
- THISTLETHWITE, N. (ed), *The Cambridge companion to the Organ* (Cambridge: Cambridge University Press).

63 2006/2007

- THOMSON, J. (ed), *The Cambridge companion to the recorder* (Cambridge: Cambridge University Press, 1995).
- VV.AA., *Los instrumentos musicales en el siglo XVI*. Actas del "I encuentro Tomás Luis de Victoria y la música española del siglo XVI" (Ávila: Fundación Cultural Santa Teresa - Diputación de Ávila, 1997).
- WILLIAMS, P., *The Organ in Western culture* (Cambridge: Cambridge University Press).

